

DIAGNOZA ZABURZEŃ ZACHOWANIA

Kryteria diagnostyczne DSM zaburzeń zachowania¹

Zaburzenia zachowania wiążą się z powtarzającym się i trwającym wzorem zachowań, w których naruszone są prawa innych osób lub normy społeczne. W ciągu kolejnych 12 miesięcy wystąpić muszą przynajmniej 3 z wymienionych niżej zachowań, przy czym przynajmniej jedno musi wystąpić w ciągu kolejnych 6 miesięcy:

- Agresja w stosunku do ludzi i zwierząt:
  - częste znęcanie się, grożenie lub zastraszanie innych,
  - częste wszczynanie bójek,
  - użycie niebezpiecznych narzędzi (broni), które mogą spowodować poważne uszkodzenia ciała,
  - fizyczne okrucieństwo wobec ludzi,
  - fizyczne okrucieństwo wobec zwierząt,
  - dokonanie kradzieży połączone z konfrontacją z ofiarą,
  - zmuszanie kogoś do czynności seksualnych.
- Niszczenie mienia:
  - umyślne podłożenie ognia z zamiarem spowodowania znacznych szkód,
  - umyślne niszczenie cudzej własności.
- Oszustwo lub kradzież:
  - włamanie do cudzego domu, budynku, samochodu,
  - kłamstwa w celu zdobycia dóbr lub przysług albo uniknięcia zobowiązań,
  - kradzież przedmiotów o istotnej wartości, niepołączona z konfrontacją.
- Poważne naruszenie zasad:
  - częste niewracanie na noc do domu mimo zakazu rodziców (począwszy od wieku poniżej 13 lat),
  - co najmniej dwukrotne nocne ucieczki z domu podczas mieszkania z rodzicami lub opiekunami,
  - wagarowanie (zaczynające się w wieku poniżej 13 lat).

Zaburzone zachowania powodują znaczące kliniczne zakłócenia funkcjonowania społecznego lub szkolnego. U osób powyżej 18 lat nie stwierdza się antyspołecznych zaburzeń osobowości.

¹ Kendall P.C. *Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji*. GWP, Gdańsk 2004.

Kryteria diagnostyczne DSM zaburzeń opozycyjno-buntowniczych²

Zachowania negatywistyczne, wrogie i buntownicze, utrzymujące się przez co najmniej 6 miesięcy, w postaci co najmniej 4 z wymienionych, jeśli pojawiają się częściej niż przeciętnie:

- wybuchy złości,
- kłótnie z dorosłymi,
- czynny sprzeciw i nieposłuszeństwo,
- rozmyślne dokuczanie innym,
- oskarżanie innych o niewłaściwe zachowanie,
- nadwrażliwość i łatwe obrażanie się,
- stany złości i poczucia krzywdy,
- mściwość.

Zaburzone zachowania powodują znaczące zakłócenia funkcjonowania społecznego lub szkolnego.

Zaburzenia nie pojawiają się wyłącznie w przebiegu stanu psychiatrycznego lub zaburzenia afektywnego. Nie stwierdza się objawów zaburzenia zachowania lub – u osób powyżej 18. r.ż. – antyspołecznych zaburzeń osobowości.

---

² Namysłowska I. (red.), *Psychiatria dzieci i młodzieży*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2004, 2005.